

УДК 82.0:[316.647.8:305-055.2(433)]“19”
DOI <https://doi.org/10.32838/2710-4656/2021.4-3/11>

Морозова Л. І.

Горлівський інститут іноземних мов
Донбаського державного педагогічного університету

РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ГЕНДЕРНИХ СТЕРЕОТИПІВ У ЕЛЕКТРОННИХ КОРОТКИХ ОПОВІДАННЯХ ГЕРТРАУД ВІДМАНН

Ця стаття має на меті виявити та охарактеризувати гендерні стереотипи щодо баварських селянок, наявні в німецькому суспільстві першої половини ХХ століття. Матеріалом нашого дослідження стали електронні короткі оповідання Гертрауд Відманн «Пізня помста» (“Späte Rache”), «Дівчина на ім'я Роза» (“Mädchen, namens Rosa”), «Останнє літо» (“Der letzte Sommer”), розміщені на літературній платформі e-stories.de. Для їхнього гендерного аналізу, в основі якого лежить запропоноване С. Оксамитною розуміння гендерних стереотипів як тендерно-рольових стереотипів (прийнятність різноманітних ролей і видів діяльності для чоловіків і жінок) та як стереотипів тендерних рис (психологічні та поведінкові характеристики, притаманні чоловікам і жінкам), було обрано проблемно-тематичний рівень та рівень системи персонажів.

Здійснений нами гендерний аналіз електронних коротких оповідань Гертрауд Відманн дає підстави говорити про те, що типовими гендерно-рольовими стереотипами баварських селянок у першій половині ХХ століття були такі: жінка як слухняна донька, жінка як любляча дружина, жінка як турботлива мати, жінка як зразкова домогосподарка. Водночас за виняткових життєвих обставин баварська селянка могла взяти на себе типово чоловічу роль годувальника родини. У своїх типових соціальних ролях баварська селянка виявляла такі стереотипні «жіночі» риси: роботязість, терплячість, скромність, відданість родині, відповідальне ставлення до піклування про дітей як обов'язок жінки, смиренність і покірність долі, але й хитрість, образливість і підступність. Зовнішні обставини (смерть чоловіка або переїзд до великого міста) спричиняли зміни її способу життя та зміну її гендерно-соціальної ролі, що своєю чергою вело до появи таких стереотипних рис «чоловічого» характеру, як незалежність, активність, рішучість, прагматизм.

Ключові слова: гендерне літературознавство, гендерний стереотип, тендерно-рольовий стереотип, стереотип тендерних рис, мережева література, електронне коротке оповідання.

Постановка проблеми. Мережева література, становлення якої припадає на 90-ті роки ХХ ст., є складником сучасного літературного процесу, що засвідчують літературознавчі розвідки, присвячені теоретичному осмисленню природи мережевої літератури, форм її існування, її жанрової системи тощо, як наприклад, роботи Л. Дербеньової [1], Ю. Завадського [2], Л. Кім [3], В. Маркової [4], В. Матвєєвої [5] та інших. Однією з форм існування мережевої літератури є літературні платформи, наприклад, літературна платформа e-stories.de, заснована 14 вересня 1999 Йоргом Швабом, на якій автори з більше ніж 100 країн мають можливість оприлюднювати свої твори сімома мовами, наразі на цій літературній платформі розміщено близько 130 000 творів. Одним із її основних завдань Йорг Шваб вважає ознайом-

лення з цінностями представників різних культур, нашу увагу привернули електронні короткі оповідання Гертрауд Відманн “Späte Rache” («Пізня помста»), “Mädchen, namens Rosa” («Дівчина на ім'я Роза»), “Der letzte Sommer” («Останнє літо»), в яких висвітлюються жіночі долі трьох поколінь баварської сільської родини.

Постановка завдання. Мета статті – виявити та охарактеризувати гендерні стереотипи щодо баварських селянок, наявні в німецькому суспільстві першої половини ХХ століття.

Виклад основного матеріалу. Окремо слід вказати на те, що Гертрауд Відманн не є професійною письменницею, літературна творчість для неї, як вона зазначила на своїй авторській сторінці цієї платформи, – це, швидше, хобі. Тому її короткі оповідання не вписуються у визнані жанрові

канони літератури, з «жіночою» літературою вони пов'язані насамперед на проблемно-тематичному рівні. Все ж ми вважаємо електронні короткі оповідання Гертрауд Відманн цінними своєю автентичністю, адже про жіночі долі тут розповідає безпосередній свідок та учасник подій, що надає щирості, відвертості та безпосередності авторській оповіді.

Враховуючи такий матеріал дослідження та зважаючи на фактичну відсутність у сучасній філології розвідок щодо функціонування гендерних стереотипів у мережевій літературі, в цій статті ми маємо за мету охарактеризувати репрезентовані у вищезгаданих електронних коротких оповіданнях Г. Відманн гендерні стереотипи щодо баварських селянок, що були наявні в німецькому суспільстві першої половини ХХ століття. За вихідну тезу нам править розуміння гендерних стереотипів як гендерно-рольових стереотипів, що стосуються прийнятності різноманітних ролей і видів діяльності для чоловіків і жінок, а також як стереотипів гендерних рис, тобто психологічних та поведінкових характеристик, притаманних чоловікам і жінкам [6, с. 158]. Серед наявних рівнів художнього тексту ми обрали для гендерного аналізу згаданих вище творів проблемно-тематичний рівень та рівень системи персонажів.

Гертрауд Відманн, як зазначено на її авторській сторінці літературної платформи e-stories.de, народилася 13 листопада 1941 року в Мюнхені, з 1980 р. почала писати вірші на баварському діалекті, з 2008 року вона, крім ліричних творів, пише короткі оповідання автобіографічного характеру.

Життю баварської селянки початку ХХ ст. присвячене електронне коротке оповідання "Späte Rache" («Пізня помста»). Його головна героїня Юлія жила у маленькому селі на кордоні Баварії, Австрії та Чехії разом з молодшим за неї на вісім років чоловіком Луї. Її життя вповні відповідало тогочасним уявленням щодо гендерно-рольового стереотипу жінки в родині, адже Юлія поралася по господарству та на городі, раз на тиждень ходила за три кілометри до сусіднього села, щоб купити необхідний крам, до того ж вона багато років з любов'ю піклувалася про 10-тирічну сироту Брігіту: "Julie versorgte Haus und Garten, mühte sich mit der kleinen Landwirtschaft ab und ging einmal die Woche ins gut drei Kilometer entfernte Dorf, um beim dortigen Kramer einzukaufen. Und nicht zuletzt kümmerte sie sich besonders liebevoll um die kleine Brigitte – eine zehnjährige Waise, die sie vor Jahren bei sich aufgenommen hatten" [9]. Проте таке своє

життя Юлія сприймала без скиглення, мужньо, бо вважала це своїм вибором: "Julie sah schon recht verhärtet aus, aber sie ertrug alles tapfer und ohne Murren, sie hatte es sich seinerzeit ja so ausgesucht" [9]. Вочевидь Юлії були притаманні такі стереотипні жіночі риси, як роботящість, терплячість, скромність, відданість родині, відповідальне ставлення до піклування про дітей як обов'язку жінки, смиренність і покірність долі.

Подружнє життя Юлії не було щасливим, адже її чоловік у пошуках роботи щопонеділка сідав на велосипед і їхав з дому, повертався на вихідні напідпитку, без грошей, і відразу йшов спати. У свої п'ятдесят років вона дізналася від сусідів, «доброзичливців», про численні зради свого чоловіка, пригнічена, жінка роздумувала про своє життя і про те, чого досягла за ці роки у шлюбі: "Und so kam Julie ins Grübeln: Was hatte sie denn eigentlich von ihrem Leben gehabt? Eigene Kinder waren ihr verwehrt, die „kleine“ Brigitte war groß und ging ihre eigenen Wege. Also, was war ihr geblieben? Ein Mann, der alles Geld versoff, sie nach Strich und Faden betrog und Arbeit, Arbeit, nix als Arbeit" [9]. Це стало зламним моментом у її житті, адже Юлія усвідомила, що вихована нею Брігіт живе своїм життям, а її чоловік пропиває гроші та обманює її, фактично у її житті залишилась тільки робота. Біль від зради чоловіка кардинально змінив її ставлення до нього, вона бажала, щоб її чоловік впав з велосипеда, від чого вона б заспокоїлася: "Mehr als einmal kam ihr so beim Sinnieren der unchristliche Gedanke: Wenn's ihn doch nur mal g'scheit mit dem Radl schmeißen tät, dann wär' mal eine Weile Ruh' – auch mit den Weibern". Aber nix war's, es blieb alles beim Alten" [9]. Таким чином, через подружню зраду в свідомості Юлії зруйнувався стереотип щодо того, що дружина має бажати своєму чоловікові найкращого.

Через образу та бажання помститися чоловікові вона імітувала свою хворобу, тож для її чоловіка почалися важкі часи, адже він мусив взяти на себе усю хатню роботу й залишити свою роботу в інших господарствах, до того ж тепер він не мав часу на стосунки з іншими жінками: "Für ihren Mann Loisl begann jetzt ein verdammt hartes Leben. Nicht nur, dass alle Arbeiten nun an ihm hängen blieben und er keine Zeit mehr fürs Wirtshaus, geschweige denn für seine Weibergeschichten hatte" [9]. Таким чином, у родині Юлії змінилися гендерні ролі, адже її чоловік піклувався про неї, як раніше вона це робила для нього, до того ж він мав терпіти всі її примхи, поставив її ліжко в центр кімнати, навколо нього розмістив любовні романи

та інші дрібнички, які полегшували та прикрашали її нове життя, навіть до туалету носив на руках: “er musste auch die oftmals üblen Launen seiner Frau ertragen. Die gingen sogar so weit, dass er sie nachts quer über den Hof zum Toiletten-Häusl tragen musste! Ja und damit Julie auch die Übersicht behielt, stand ihr Bett jetzt mitten in der Wohnstube. Drum herum Stapelweise Heftl mit Liebesromanen, sowie in Schachteln und Körben verteilt, all die Dinge, die sie für ihr jetziges „Leben“, wenn man es denn so nennen möchte, benötigte“ [9]. Вочевидь, така турботливість чоловіка подобалася Юлії, ця зміна гендерних ролей у родині зробила її щасливою, тільки після смерті свого чоловіка вона піднялася з ліжка і почала ходити, спираючись на паличку. Таким чином, хвороба Юлії була просто жіночими хитрощами, щоб повернути чоловіка в родину, та своєрідним покаранням за його зради та за своє нещасливе заміжжя з ним, що вповні відповідає таким стереотипним жіночим рисам, як хитрість, образливість і підступність.

Отже, в проаналізованому нами електронному короткому оповіданні Г. Відманн “Späte Rache“ («Пізня помста») баварська селянка початку ХХ століття зображена в її традиційних гендерних ролях як любляча дружина, хороша домогосподарка, турботлива мати, яка має зберегти свою родину навіть попри своє нещасливе заміжнє життя. Подружня зрада та викликана нею хвороба героїні цього оповідання змінила спосіб життя її чоловіка, який відмовився від позашлюбних стосунків і був змушений взяти на себе ведення домогосподарства, до того ж у його характері з'явилася нова риса – турботливість про хвору дружину. У цій ситуації відбулася зміна гендерних ролей у родині головної героїні, адже її чоловік став добрим господарем та турботливим чоловіком, що й зробило головну героїню щасливою.

Про жіночу долю баварської селянки, народженої у 20-ті роки ХХ ст., йдеться в електронному короткому оповіданні Г. Відманн “Das Fräulein Rosa“ («Дівчина на ім'я Роза»). Його головна героїня, дівчина Роза, народилася п'ятою з десяти дітей у баварській сільській родині, змалечку вона була змушена важко працювати у стайні та на полі, що було звичайним у ті часи. Вихованням дітей, відповідно до панівних у тогочасному патріархальному суспільстві стереотипів щодо гендерних ролей у родині, займався батько, який суворо наказував Розу навіть за обмовки на її адресу з боку її старшої сестри, він навіть змушував її стояти на колінах на полях: “Sie dachte an die schlimme Zeit, als ihr die große Schwester das Leben zur Hölle machte, sie

beim Vater anschwärzte und dieser sie dann auf einem Holzscheit knien ließ“ [7].

Таке важке дитинство закінчилося для Розі в чотирнадцять років, коли батько, не питаючи її, віддав її служницею до м'ясника, щоб Роза не була «зайвим ротом», а підтримувала родину власними заробленими грошима: “Als sie vierzehn Jahre alt geworden war, „verschacherte“ sie ihr Vater als Dienstmagd an den ortsansässigen Metzger. Denn zum einen würde sie mit ein paar Mark die Familie unterstützen können und zum anderen wäre dann daheim ein Esser weniger!“ [7]. Подібне ставлення до підлітків не було чимось поодиноким у ті часи, тобто йдеться про тогочасні стереотипи у відносинах між батьками і дітьми.

У ті часи під час визначення роботи, яку мала виконувати дитина, не враховувалася її статевая приналежність. Так, м'ясник не зважав на те, що йому допомагає дівчина-підліток, і давав їй найтяжчу роботу – виносити відходи зі скотобійні, прибиратися в м'ясній лавці тощо. Роза терпіла все це мовчки, втекла від нього лише тоді, коли той почав її домагатися: “Doch als sie eines Tages diesem ehrenwerten Herrn Metzgermeister auch noch auf andere Art und Weise „zu Diensten“ sein sollte, lief sie fort ...“ [7]. У цьому разі йдеться про стереотипне ставлення роботодавця до жінки-робітниці як до того, хто має безвідмовно надавати послуги інтимного характеру за право працювати.

Попри цю непристойну історію, батьки не підтримали Розу та не дозволили їй повернутися додому. Натомість відправили її працювати служницею до удівця з двома дітьми та двома мисливськими собаками, де вона працювала і служницею, і прибиральницею, і гувернанткою, мусила опікуватися собаками, отримуючи за все це занадто мало грошей. Вочевидь прагматизм – стереотипна риса німецького характеру – взяв гору над батьківським обов'язком захищати дитину.

Усі ці події змусили Розу змінитися, вона стала більш рішучою і в двадцять один рік, досягши повноліття, вирішила кардинально змінити своє життя, переїхавши до коханого Отто в Берлін неodrуженою. Такий її вчинок був неприпустимим з огляду на тогочасний гендерний стереотип щодо того, що дівчина має право покинути батьківський дім тільки після одруження, саме тому родина Отто прийняла її неприязно, поселила в маленькій кімнатці під сходами і дозволяла виходити звідти, лише коли вдома не було гостей. Мати Отто ставилася до Розі як до безоплатної служниці, змушувала виконувати хатню роботу, давала небагато їжі, а гроші за роботу дівчина мала випрошувати

сама: “Zu arbeiten gab`s viel, zu essen wenig und Lohn nur auf Nachfrage“ [7]. Але й коханий Отто поставився до неї зневажливо: за півроку він привів нову подружку, тому Роза була змушена піти від нього. Тож ця життєва ситуація показала зміни в характері молодої дівчини, її рішучість та прагнення будувати своє життя за своїми правилами, що є більш типовим для чоловічого характеру.

Розуміючи, що батьки та односельці не схвалять такого її вчинку, Роза не повернулася у рідне баварське село, залишилася в місті та почала працювати на літню подружню пару. В цій родині вона мусила пристосуватися до іншого, міського, способу життя, завдяки дружелюбному ставленню з боку господині дівчина вивчила літературну німецьку мову й манери спілкування в товаристві, також вона опанувала пруське кулінарне мистецтво: “Bei ihrer nächsten “Herrschaft”, einem älteren, freundlichen Ehepaar, da fühlte sie sich gleich wohl. Gut, zuerst musste sie dort die hochdeutsche Sprache ordentlich erlernen, dann bekam sie vornehme Umgangsformen beigebracht und wies sie in die „preußische“ Kochkunst ein“ [7].

Про здатність Розі швидко адаптуватися до нового способу життя свідчить і така, досить комічна з сучасного погляду, ситуація: господиня подарувала Розі її перший бюстгальтер, який дівчина, не знаючи, надягла поверх нижньої сорочки. Господиня, здивована такою необізнаністю молодої дівчини, пояснила Розі, як правильно носити білизну: “Rosa, tragen sie eigentlich den BH, den ich ihnen geschenkt habe, überhaupt nicht?“

“Doch gnädige Frau, wenn sie mal schauen wollen ...“

“Aber Fräulein Rosa, den trägt man doch nicht über dem wollenen Unterhemd, sondern DARUNTER!“ [7].

Таким чином, зміна оточення та, відповідно, зміна способу життя зумовлюють насамперед психологічні зміни в характері баварської селянки, яка набуває типово чоловічих рис характеру, як-то: активність, рішучість, прагматизм.

Проте Роза все ж була вимушена повернутися до батьків у Баварію через еміграцію родини її роботодавців у 1937 році, її подальша доля згадується в електронному короткому оповіданні “Der letzte Sommer“ («Останнє літо»).

Отже, долю баварської селянки, народженої у 20-ті роки ХХ століття, відповідно до панівних стереотипів тогочасного патріархального суспільства вирішував її батько. У своїй гендерній ролі доньки вона мала бути слухняною та беззаперечно виконувати всі накази батька, її бажання

та таланти не враховувалися навіть під час вибору роботи для неї. З дитинства вона мала працювати, а отримані від важкої роботи гроші мала віддавати на підтримку своєї родини, для якої не мала бути «зайвим ротом». Баварські селянки, потрапляючи до великого міста, мусили долати стереотипні уявлення щодо своєї неосвіченості, «безкультурності», змінюючи не тільки свою зовнішність і спосіб життя, але й свій характер. Під впливом нового соціуму, в боротьбі за своє щасливе майбутнє, вони ставали активнішими, рішучішими, прагматичнішими, тобто набували типово чоловічих рис.

В оповіданні “Der letzte Sommer“ («Останнє літо») представлено інший тип баварської селянки – вольова, незалежна жінка Ханна, удовиця брата Розі, яка мешкала в родинному будинку в Баварії з трьома дітьми. За характером Ханна була весела, люб’язна жінка з почуттям гумору, тому односельці залюбки заходили потеревенити до неї на пошту, де вона працювала після смерті чоловіка: “Sie war erst Mitte dreißig, war eine humorvolle, äußerst liebenswerte und fleißige Person. Ich hatte sie wirklich gern. Auch in dem kleinen Dorf Maßnerschlag war sie geachtet und beliebt. Seit einigen Monaten betrieb sie in ihrem Haus, neben der kleinen Landwirtschaft, auch eine Poststelle. Wer sie dort aufsuchte, kam oftmals nur zum Ratschen vorbei“ [8]. Ця трагічна подія особистого життя змусила Ханну стати годувальницею родини замість померлого чоловіка, тож йдеться про набуття баварською селянкою нової, стереотипної чоловічої гендерної ролі – годувальника родини.

Ця зміна відобразилася і в характері Ханни та її поведінці. Так, щоб розважити свою племінницю Гертрауд, яка приїхала з великого міста, вона вирушила з нею на щорічний бал пожежників у сільське кафе «Шмід Вірт». За тогочасним звичаєм жінка не мала перебувати у товаристві без супроводу чоловіків, тому Ханна запросила двох молодих митників супроводжувати її та Гертрауд: “Weil es sich nämlich damals nicht schickte, dass zwei Frauen alleine eine Gaststätte aufsuchten, hatte meine Tante in weiser Voraussicht zwei jüngere “Grenzer” (Zollbeamte) “engagiert”“ [8].

Перешіптування серед присутніх на цьому балу жінок спричинила світла, як для удовиці, літня сукня Ханни та її чоловічий супровід: “Dass Tante Anni und ich, in unseren hellen Sommerkleidern, in dieser braun-grau-schwarz gekleideten Gesellschaft der zum großen Teil älteren, einheimischen Bäuerinnen auffallen würden, war uns sofort klar. Und sie begannen auch gleich zu tuscheln: “Ja, ja, die Anni

... Witwe is`s ... und dann des junge Deandl aus da Stadt ... ja und zwoa Manna hams aa scho dabei ... ma sagt ja nix, ma redt ja bloß“ [8]. Тож йдеться про наявний дотепер соціально значущий стереотип щодо вимоги до удовиці вдягатися в темні кольори та уникати розваг, недотримання якого викликає у інших осуд.

Обурливою видавалася присутнім і поведінка Ханни та Гертрауд на цьому балу, адже вони, загубивши свій чоловічий супровід, відкрито загравали, сміялися та танцювали з сільськими парубками: “Es wurde ein netter, feuchtfrohlicher Abend. Wir schäkerten mit den Bauernburschen, lachten und tanzten wie der „Lump am Stecken“ – grad schön war`s“ [8]. Тому наступного ранку до всіх вікон будинку Ханни притулили вісім драбин, що за місцевим звичаєм означало, що в такому будинку живуть непристойні жінки: “Schlagartig blieb ich steh`n und traute meinen Augen kaum: Nicht nur, dass sich bereits die ganzen „Ratschn“ (Manner und Weiber!) des Dorfes versammelt hatten, nein, es lehnten rund ums Haus, an allen acht Fenstern im ersten Stock, LEITERN ... Das bedeutete in diesem Ort: “Hier wohnen “Menscha” (Luder, liederliche Frauen)“ [8]. Подібна поведінка односельців свідчить про наявний в ті часи соціально значущий стереотип щодо обов’язкового покарання жінок та їхніх родин за певними ustalеними ритуалами у присутності всіх мешканців села, що гарантувало в майбутньому дотримання всіма членами сільської громади певних етичних норм через страх публічного покарання.

Невдовзі з’ясувалося, що справжньою причиною такого прояву ганьби з боку односельців стала чергова відмова Ханни одружитися з надокучливим залицяльником: “Wie sich im Nachhinein herausstellte: Weil er von meiner Tante zum X-ten Mal – so auch an dem Abend zuvor – einen Korb bekommen hatte, hatte er von den umliegenden Bauernhöfen die Leitern heran geschleppt und sie dann an die acht Fenster gelehnt“ [8]. Однак Ханна не зважала на цей випадок, а тільки розсміялася, що непрямо свідчить про порушення нею ще одного тогочасного стереотипу щодо удовиці, яка, попри власні почуття, заради щастя дітей мала знову одружитися і бути вдячною новому чоловіку за його турботу про її родину.

Отже, в короткому оповіданні “Der letzte Sommer“ («Останнє літо») показано, як смерть чоловіка, подія особистого життя баварської селянки, спричиняє зміни її характеру й поведінки через набуття нею нової гендерної ролі – годувальниці родини. Така трансформація здатна зробити баварську селянку незалежною, вільною від панівних стереотипів щодо удівства, коли жінка має сміливість одягатися у світлі кольори та відвідувати розважальні заходи у супроводі інших чоловіків, а також відмовляється від повторного шлюбу, зважаючи на свої почуття і не побоюючись осуду з боку свого оточення. Однак подібне недотримання панівних гендерних стереотипів дає підстави для публічного покарання з боку сільської громади, страх перед яким має стримувати жінку від недотримання або порушення значущих для сільської громади стереотипів.

Висновки і пропозиції. Таким чином, здійснений нами гендерний аналіз електронних коротких оповідань Гертрауд Відманн дає підстави говорити про те, що типовими гендерно-рольовими стереотипами баварських селянок у I половині ХХ століття були такі: жінка як слухняна донька, жінка як любляча дружина, жінка як турботлива мати, жінка як зразкова домогосподарка. Водночас за виняткових життєвих обставин баварська селянка могла взяти на себе типово чоловічу роль годувальника родини. У своїх типових соціальних ролях баварська селянка виявляла такі стереотипні жіночі риси: роботящість, терплячість, скромність, відданість родині, відповідальне ставлення до піклування про дітей як обов’язку жінки, смиренність і покірність долі, але й хитрість, образливість і підступність. Зовнішні обставини (смерть чоловіка або переїзд до великого міста) спричиняли зміни її способу життя та зміну її гендерної ролі, що своєю чергою вело до появи таких стереотипних рис чоловічого характеру, як незалежність, активність, рішучість, прагматизм.

Перспективу подальших досліджень вбачаємо в гендерному аналізі електронних коротких оповідань відповідної тематики, написаних письменниками-чоловіками, що дасть змогу зіставити «чоловічий» та «жіночий» погляди на наявні гендерні стереотипи щодо життя баварських селянок у першій половині ХХ століття.

Список літератури:

1. Дербеньова Л. В. Літературний комп’ютерний феномен у комунікативно–мережевій культурній парадигмі. *Гілея: науковий вісник*. 2013. № 76. С. 151–153.
2. Завадський Ю. Р. Типологія й поетика мережевої літератури і сучасне західне літературознавство : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.01.06. Тернопіль, 2006. 21 с.

3. Ким Л. Р. Сетевая литература: теоретические аспекты изучения : автореф. дис. ... канд. филол. наук : 10.01.08. Москва, 2018. 24 с.
4. Маркова В. Феномен мережевої літератури: книгознавчий аспект. *Вісник Книжкової палати*. 2015. № 1. С. 42–45.
5. Матвеева В. Є. Мережева література як невідомна складова сучасного літературного процесу (на прикладі творчості запорізьких поеток І. Сажинської та О. Ольшанської). URL: http://ukrlit-2017.blogspot.com/2019/02/blog-post_97.html (дата звернення: 13.09.2020).
6. Оксамитна С. М. Гендерні ролі та стереотипи. *Основи теорії гендеру*: навч. посібник / відпов. ред. М. Скорик. Київ, 2004. С. 157–181.
7. Widmann Gertraud Das Fräulein Rosa. URL: <https://www.e-stories.de/view-kurzgeschichten.phtml?42934> (дата звернення: 15.11.2020.).
8. Widmann Gertraud Der letzte Sommer. URL: <https://www.e-stories.de/view-kurzgeschichten.phtml?43116> (дата звернення: 20.11.2020.).
9. Widmann Gertraud Späte Rache. URL: <https://www.e-stories.de/view-kurzgeschichten.phtml?45569> (дата звернення: 25.11.2020.).

Morozova L. I. THE REPRESENTATION OF GENDER STEREOTYPES IN THE DIGITAL SHORT STORIES OF GERTRAUD WIDMANN

Online literature, the formation of which dates back to the 90s of the twentieth century, is a part of the modern literary process. Literary studies, which are devoted to theoretical understanding of the nature of online literature, claim in particular that forms of its existence and its genre system can be seen in the works of L. Derbenova, Y. Zavadsky, L. Kim, V. Markova, V. Matveeva and others.

However, the question of the functioning of gender stereotypes in the online literature is still thoroughly not studied, this article aims to identify and characterize gender stereotypes about Bavarian peasant women, existing in German society in the first half of the twentieth century.

Gertraud Widmann's electronic short stories "Späte Rache", "Mädchen, namens Rosa", "Der letzte Sommer" ("The Last Summer") are the material of our research which are published on the literary platform e-stories.de. For their gender analysis, which is based on S. Velvet's understanding of gender stereotypes as gender-role stereotypes (acceptability of various roles and activities for men and women) and as stereotypes of gender traits (psychological and behavioural characteristics inherent in men and women), the problem-thematic level and the level of the character system were chosen.

Our gender analysis of electronic short stories by Gertraud Widmann suggests that the typical gender-role stereotypes of Bavarian peasant women in the first half of the twentieth century were: a woman as an obedient daughter; a woman as a loving wife, a woman as a caring mother, a woman as an exemplary housewife. However, under exceptional life circumstances, a Bavarian peasant woman could take on the typically male role of a breadwinner. In her typical social roles, the Bavarian peasant woman showed such stereotypical "feminine" traits as: diligence, patience, modesty, devotion to family, responsible attitude to child care as a woman's duty, humility and obedience to fate, but also such traits as cunning, resentment and insidiousness. External circumstances (death of a husband or moving to a big city) caused changes in her lifestyle and a change in her gender and social role, which in turn led to the emergence of such stereotypical traits of "male" nature as independence, activity, determination, pragmatism.

Key words: *gender literature, gender stereotype, gender role stereotype, stereotype of gender traits, online literature, electronic short story.*